

1.11 Universitetsparken

København som hovedstad: Det funktionalistiske campus til naturvidenskaberne.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter Universitetsparken, som er del af Københavns Universitets Nørre Campus.

Begrundelse

Universitetsparken fortæller historien om udvidelsen af Københavns Universitet med et nyt campusområde i starten af 1900-tallet, hvor planlægningen og arkitekturen formes af funktionalismens idealer. Kulturmiljøets landskabelige hovedtræk og bygninger er i dag velbevarede vidnesbyrd om campussens udvikling gennem 100 år som hjemsted for de naturvidenskabelige fag.

En moderne campus til naturvidenskaberne

Den første bebyggelse til undervisning på Nørre Fælled var bygninger til Statens Gymnastikinstitut (1922), samt Universitetsbibliotekets 2. afdeling (1937), begge i et nyklassicistisk udtryk. Bygningerne er senere udvidet flere gange og anvendes i dag af Københavns Universitet. En samlet plan for anlæggelsen af en ny universitetscampus på Nørre Fælled blev udformet i slut 1930'erne af kongelig bygningsinspektør Kaj Gottlob med inspiration i udenlandske eksempler og ikke mindst Aarhus Universitet. Planen blev struktureret som en rand af fritliggende bygningsvolumener omkring et centralt, grønt parkrum. Bebyggelsen fik til formål at huse de naturvidenskabelige og medicinske uddannelser, der blev udflyttet fra Indre By. Gottlob tegnede selv flere af campussens karakterbærende bygninger, herunder Anatomisk Institut (1941)

Tandlægehøjskolen (1942), Farmaceutisk Lærestanstalt (1942), samt senere Institut for Eksperimentel Kirurgi (1956), Egmont kollegiet (1957) og Zoologisk Centralinstitut (1964). I de følgende årtier blev Universitetsparken løbende udbygget med nye faciliteter til universitetet, heriblandt det markante kompleks til H.C. Ørsted Institutet (1955-62) langs Nørre Allé samt senest Niels Bohr Bygningen (2023) med sin karakteristiske glasfacade. Parkens indre rum er bevaret som et trekantet, grønt, rekreativt areal, der løber gennem bebyggelsen og mod syd indeholder idrætsanlæg til studerende og foreninger.

Øvrig bebyggelse i området

Området rummer også det tidligere Københavns Militærhospital, der blev opført som et samlet anlæg med en symmetrisk bebyggelsesplan i 1918-1928 samt senere modernistiske bygninger anvendt af Rigshospitalet. Disse bygninger er uden oprindelig tilknytning til universitetet, men bidrager til at definere anlægget og indramme det centrale grønne parkrum.

Bærende bevaringsværdier

- Områdets struktur med en rand af større bebyggelsesvolumener, som omkranser et indre grønt park- og byrum.
- De karaktergivende bygninger opført til universitetet, heriblandt bygninger til Anatomisk Institut, Tandlægehøjskolen, Farmaceutisk Lærestanstalt, Egmont H. Petersens Kollegium, Zoologisk Centralinstitut, Universitetsbiblioteket, Institut for Eksperimentel Kirurgi og H.C. Ørsted Institutet samt bygninger til Statens Gymnastikinstitut.
- Bebyggelsens arkitektoniske helhedspræg med deres enkle, funktionalistiske udtryk, regelmæssigt proportionerede facader og en udbredt brug af lyse natursten.
- Universitetsparkens trekantede indre grønne byrum og grønne karakter i øvrigt med græsplæner og større karaktergivende træer.

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor fortætning af større omfang, der ikke er i overensstemmelse med bebyggelsesstrukturens store fritliggende bygningsvolumener og centrale, ubebyggede, grønne parkrum.

Kulturmiljøets bygninger er, i det omfang de ikke er sikret gennem fredning og bevaringsbestemmelser, sårbare overfor om- og tilbygninger, der ikke er tilpasset bygningernes oprindelige arkitektoniske udtryk.

Nuværende sikring

- Enkelte bygninger er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.
- Størstedelen af området er omfattet af en lokalplan, der udpeger bevaringsværdige bygninger og fastsætter areal til grønning samt arealer med grøn karakter.

Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøets rand er tæt bebygget, og der er begrænsede fortætningsmuligheder. Eventuel tilbygning til den eksisterende bygningsmasse skal ske under hensyntagen til området bebyggelsesstruktur, oplevelsen af de fritliggende bygningsvolumener og bebyggelsens arkitektoniske helhedspræg. Udviklingen af Universitetsparken bør ske med henblik på at styrke det sammenhængende grønne træk.

Lignende eksempler

Københavns Universitet Amager.

